

Het onderwijs wordt niet beter van al die ranglijsten

Het kabinet valt de leraren in het onderwijs af en kijkt te veel naar internationale ranglijsten vinden **Jelmer Evers** en **René Kneyber**.

Internationale ranglijsten voor het onderwijs zijn voor de leek bijna niet meer te volgen. Ze heten PISA, PIRLS of TIMSS. We dalen, we stijgen, we zitten in de top tien en we zijn er weer uit. Nu wil staatssecretaris Dekker (Onderwijs, VVD) graag in de top vijf. De internationale ranking was de basis van het beleid van toenmalig minister Van Bijsterveldt (Onderwijs, CDA) en is ook de basis van het beleid van de nieuwe staatssecretaris en minister. Logisch toch? Nee. Er zijn heel veel problemen met zo'n uitgangspunt.

Ten eerste is het lastig om landen te vergelijken. Het verschil in taalbeheersing tussen Nederlandse en Vlaamse kinderen is nog wel te vergelijken, maar het verschil tussen Duitse en Nederlandse taalbeheersing? Of hoe onze leerlingen zich verhouden tot Chinese of Japanse leerlingen? En dan: als de allochtone leerlingen uit de statistieken worden weggelaten, zou Nederland aanzienlijk beter scoren. Dus hoe slecht doen we het echt?

Daarnaast zijn er ernstige bedenkingen over hoe de informatie voor de ranglijsten tot stand komt. Bij de Nederlandse cijfers zijn al vraagtekens te zetten. Nederland geeft onweergevallige informatie, zoals de gemiddelde klassengrootte, niet door. Van gegevens als het lerarensalaris is het maar de vraag of ze representatief zijn.

Bovendien zijn er signalen dat China leerlingen van het platteland uit de scores weglaat en dat in

Singapore alleen maar leerlingen getoetst worden van wie de ouders welgesteld zijn.

Verder leidt de nadruk op internationale toetsen tot uitholling en vervlakking van het onderwijs. Vooral rekenen en taal worden getoetst. We zien nu al een eenzijdige nadruk op deze onderdelen.

De vraag die de politiek zich steeds stelt, luidt: hoe komen we hoger op die lijsten? Het eenvoudige en kortzichtige antwoord is: door meer te toetsen volgens die internationale standaarden. We scoren dan misschien wel beter, maar hebben onze kinderen ook meer geleerd? Wat schieten we er eigenlijk mee op als we

De wereld op z'n kop: lesgeven is de minst belangrijkste taak

goede vakmensen zonder diploma van het ROC moeten sturen omdat ze niet kunnen rekenen?

Als laatste is de retoriek zelf schadelijk. Uit onderzoek blijkt dat het vertrouwen in het onderwijs afneemt als de politiek veel internationale vergelijkingen maakt, zoals tijdens de Amerikaanse verkiezingen. De retoriek richt zich vooral op de kwaliteit van leraren, want dat is onweerlegbaar de belangrijkste factor in schoolprestaties. Maar ja, als de scores dalen, komt dat dus ook meteen door de leraren. In de Verenigde Staten is hier een term voor: *teacher bashing*. De toch al niet zo sterk vertegenwoordigde beroepsgroep krijgt bewust alle klappen van de politiek. In het regeerakkoord worden we zelfs als enige beroepsgroep genoemd die eerder ontslagen zou

moeten worden. Andere beperkende factoren, zoals klassengrootte en het teveel aan lesuren, blijven hierdoor bewust buiten schot.

Bewust leraren afvallend, dat kan in Nederland. Het vertrouwen in leraren is zelfs zo laag dat ze niet als volwaardige gesprekspartner worden gezien.

Leraren zouden een centrale rol moeten spelen in ons onderwijsbeleid. In tegenstelling tot politici, bestuurders, ambtenaren en beleidsadviseurs zijn wij de experts die praktisch, theorie en beleid verenigen. Waar zijn eigenlijk de leraren die beleid maken en tegelijk voor de klas staan? Niet op het ministerie of bij de Onderwijsraad. De echte expertise dringt zo te weinig door op beleidsniveau. De boodschap is dat lesgeven de minst belangrijke taak in het onderwijs is – de wereld op zijn kop.

Het bevreemdende aan de plannen van onze regering is dat ze lessen trekken uit de verkeerde landen. Zowel Singapore als Finland heeft een enorm vertrouwen in leraren. Daar worden ze serieus genomen als volwaardige professionals. In plaats van een voorbeeld te nemen aan de top, waar onze politiek zo graag bij wil horen, kijkt ze naar het beleid van middelmatige landen als de Verenigde Staten, waar een laag vertrouwen is in leraren en een sterke nadruk op toetsen.

Met de retoriek en eendimensionale maatregelen die staatssecretaris Dekker voorstelt, komt Nederland nooit in de top vijf. Het is de blauwdruk voor een steeds verder gaande verslechtering.

Jelmer Evers (1976) is leraar geschiedenis en was genomineerd voor Leraar van het Jaar 2012. René Kneyber (1978) is leraar wiskunde en schreef diverse boeken over orde en gezag.